

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Tractatus De Fiducia In Deum Plurimas Et Utilissimas pro
vitâ spirituali instructiones Continens, Præcipue Ad
Obtinendam magnam animæ quietem, & afflictiones
quascunque ingenti cum solatio & fructu ...**

Dusault, Nicolas

Coloniæ Agrippinæ, 1660

Caput VI. De duobus modis quibus homines aberrant à Vijs Dei.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-50333](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-50333)

in hac virtute præcipuè studuit excellere, & præcipue
 jus etiam nobis in vitâ sua reliquit præcipue
 exempla, & eximia in nostris Constitutio-
 bus documenta, hanc tractans materiam
 aureo suo spiritualium exercitiorum lib-
 duas concludit meditationes. hac sui
 oblationis formulâ: *En ô Rex supreme
 mine uniuersorum, tua ego licet indignis
 fretus tamen gratia. Et ope me penitus tibi
 ro, meaque omnia tua subijcio voluntati.
 scipe uniuersam meam voluntatem, in
 memoriam, intellectum atque voluntatem
 meam omnem, quidquid habeo & possideo
 largitus es id tibi totum restituo ac prorsus
 do gubernandum. Amorem tui solum cum
 tia tua mihi dones & dives sum satis.*

CAPUT VI.

De duobus modis quibus homines abent
 à vijs Dei.

§. I.

Suauitas diuina. Providentia.

SUprema Dei Creatoris nostri Providen-
 tiam est mirabilis in donis suis & suauis
 omnibus operibus suis; ut si sciremus
 ductum per vias, quas nobis demonstrat,
 qui eâ fiducia quam par est habere bene

ratos erga Patrem optimum, sapientissimum potentissimumque filios, deduceret illa nos sine ullo errandi periculo non viâ solum rectâ ac regia, sed jucundâ etiâ ac facili, nostræ corporis cõplexioni, naturæ viribus ac propensione omnino convenientissimâ. Quemadmodum enim periti hortulani apprimè norunt, cuiusque soli quod excolunt, indolent, quam quisque flos aut planta glebam amet, ut adolescat & floreat. Nec minus cognitum habent boni. Architecti cuique lapidi destinatum locum, cui sic aptetur & quadrèt & nec locus alius æquè alteri conveniat lapidi, nec lapis alius alteri tam aptè jungatur loco, quin aut deficiat aut excedat. Ita planè divina Providentia perfectissimè cognoscit nostrarum mensuram virium, loca, tempora, negotia nobis congrua, auxiliâ item & dona quæ necessaria sunt ad acquirendum id quod nostræ commissum est industriæ; adeo ut, si motus ejus atque impulsus confectemur, agnoscamus tandem occupationes nostras sic ingenio proportionatas atque indoli nostræ, ut quævis alia quàm nostra in illis fatisceret, & quævis aliæ quàm illæ nobis exitio forent.

Quanto periculo illi resistatur.

SI proinde accidat ut Dei quis ordinem
 Sturbare ausus divinæ sese Providentia
 dispositioni opponat, viam ingressus ab
 non monstratam, electisque mediis quæ
 non potius alijque Dei hostes suggerere
 nonne hujusmodi homo aditum sibi ad Cæ-
 lum ipse intercludit? Nonne abrumpit li-
 culos Adæ, vincula caritatis, quibus
 Deus ad se pertrahere cogitabat? Nonne
 Etâ acclivi ad cœlestem gloriam sibi delin-
 tam semitâ, præceps ruit in abyssum igne-
 niæ & damnationis æternæ? Hoc veteres
 quotiescumque non jam exquirimus
 voluntatem ejusque sancta consulimus
 cepta cum Prophetâ regio, qui ait: *Et con-*
lium meum justificationes tua. psal. 118. qui
 dicat: in omnibus consilijs publicis ac privatis,
 in omni mea scientia, in omni sapientia
 in omnibus actionibus o Deus tuis
 mandatis pro regulâ cogitationum ac
 numque mearum. Cum hoc igitur sapientis-
 simo Rege quoties non adhibemus hos
 filiaros, sed passiones cupiditatesque nos
 velut oracula quædam audimus, illasque
 quimur velut duces viarum peritissimas

quibus videmur nescio quam tribuere divinitatem, quando suggestiones illarum atque impulsus sanctissimis Dei Domini nostri legibus atque inspirationibus præferimus, aberramus sine dubio à vijs Dei. Atque hæc est prima deviatio quâ mortales manifestè deserunt vias Domini rectas & sponte præcipientes abeunt in præsentissimam sui ruinaam. Tametsi enim divina bonitas, ut verum fatear, non deneget nobis suam gratiam & concursum nostræ negotio salutis necessarium; nostro tamen loquendi concipiendique modo, non obligatur Deus suam præbere manum, viresque sufficere nobis ad sublevandum onus quod nostris ipse humeris non imposuit, nec per viam, ad quam nec vocavit nos nec destinavit, deducere tenetur. Nos verò quo poterimus animo in angustiis in quas nostræ nos cupiditates cõjecerunt, ejus postulare auxilium, qua fiduciâ ejus opẽ implorare in ijs molestijs, difficultatibus, ac periculis quibus ultro nos exposuimus susceptâ contra ejus voluntatem occupatione ut nostræ faceremus satis, vel ambitioni vel iræ vel amori proprio, alijsque inordinatis indulgeremus passionibus, quarum nos dominationi ac império maluimus quàm paternæ Dei Providentiæ regendos subicere?

Quid

Quid si nihilominus in huiusmodi occasibus eum invocemus, nonne jure merito rest nos remittere ad eos, quorum secutio filium & persuasione inducti difficiles ac periculosas vias sumus ingressi?

§: III.

Huiusmodi periculi probatio.

Hoc ipsum vivis expressit coloribus Jeremias Propheta occasione similis pietatis atque infidelitatis, quæ contra raelitæ quotidie contra Dei peccarent videntiam, eum nihilominus non dubitavit invocare in minimis etiam, quæ ipsis conturbabant, adversis. *Verterunt, inquit, ad me, & non faciem, & in tempore afflictionis sue dicent: surge & libera nos* Jer. 2. Quæ vocat Deus per Prophetam: spero me, ne quo in Deo posuerunt fiduciam suam, tamen simul ac se calamitatibus involutos vident, confugiunt ad me magnis clamoribus. Deus in adiutorium nostrum intende liberandum nos festina. At quid respondet Deus? *Vbi sunt Dij tui quos fecisti tibi? & liberent te in tempore afflictionis tue* Deut. 32. *Vbi sunt Dij eorum in quibus habebant fiduciam? De quorum victimis comederant adipem, & bibebant vinum libamentum*

surgant & opulentur vobis & in necessitate vos protegant. Ubi per deos non tantum possumus intelligere simulachra Deorum lignea aut lapidea, sed creaturas etiam quaslibet in quibus confidimus non sine injuriâ debitæ à nobis in Deum fiduciæ; cujusmodi sunt amici nostri, humana media, honores, vires, scientia, nominis existimatio, astutiæ & adventiones humanæ prudentiæ, atque omnia illa quæ Scriptura sacra appellat *brachium carneum*, quod & mille modis infirmum reddi potest, & denique avelli. Unde Deus addit: *Videte quod ego sim solus, & non sit alius Deus præter me; ego occidam, & ego vivere faciam; percutiam, & ego sanabo, & non est qui de manu mea possit eruere.* Deut. 32. Similem exprobrationem legimus Dei nomine per Prophetam Osee factam eidem populo Israëlítico. Hic enim graviter ferebat, multisque querebatur se a Deo derelictum, ad quem tamen multis titulis præ rationibus ceteris pertineret: *Me invocabunt: Deus meus cognovimus te israel.* Ose 8. perinde ac si præcipuè cognoverint atque coluerint gloriantes quod sint populus meus, hæreditas mea, familia mea, gaudium meum & voluptas, quibus quidem nominibus eos sum sæpenuerò dignatus. Verum, *projecit israel bonum*

bonum, respondet Deus, inimicus persequens
 eum ipsi regnaverunt, & non ex me: Prin-
 pes extiterunt, & non cognovi. Quibus vult
 non aliam redditrationem Deus duræ cen-
 cis populo, cur eum suorum tradiderit in-
 corum crudelitati quam quod consilia-
 suum non exquisierint in suorum electio-
 Regum, sed abstracti à suis cupiditatibus,
 humanis respectibus, hos aliosque hujus-
 di secuti sint Consiliarios malos, quod
 reges ipsi habenas cæperint Reip. per ty-
 nidem ac ambitionem nulla Dei vocatio-
 electi aut electione divina ad eam unquam
 destinati.

§. IV.

Consideratio historia de Ieroboam.

Illud porro mihi hac in re permirum
 detur, quod unus illorum quibus ista ad-
 facta est exprobratio, Jeroboam fuerit
 primis. Ille Jeroboamus qui ab ipso meto-
 per Prophetam nominatus est decem Re-
 buum Rex; cuius peculiarem Deus tute-
 videbatur suscepisse contra persecutionem
 Salomonis cuius aliquando loco regnare
 bebat. Ille Jeroboamus quasi miraculo
 Etus ad regiam dignitatem communi
 Israelitarum acclamatione & plausu Salom-

nem ejusque filium Roboamum divino nutu abjicientium. Quo igitur modo fieri potuit, ut nihilo-minus tam illi Deus quam aliis exprobraret regni invasionem, negetque sua factum esse voluntate quod principatum obtinuerit? Potestne fieri, o Sapiencia infinita ut quem nominasti populi tui Regem, eundem paulo post abneges? quasi conferre illi regnum numquam cogitaveris? Fierine potest ut voluntas tua sicut hominum mutetur & sibi contradicat? Quo igitur pacto dixit Prophetes ille ad Regem Balac tanta asseveratione: *Non est Deus quasi homo ut mentiatur nec est Filius hominis ut mutetur. Dicit ergo & non faciet? locutus est & non implebit?* Num. 23. *Caelum & terra inquit Christus in Evangelio, transibunt, verba autem mea non transibunt.* Mac. 13.

§. V.

Voluntas Dei antecedens.

AD solvendum hunc nodum, eademque opera declarandum qua ratione possint nonnunquam homines deviare à viis Domini indirecte, & id minimè cogitantes, qui est modus alter ordinem divinæ Providentiæ prætergrediendi, advertere oportet distinctionem quam ponunt Theologi duarum in Deo voluntatum.

voluntatum quarum alteram vocant acci-
 dentem & primariam, consequentem
 ram & secundariam ita S. Chryst. Illa
 cedens, simplex & absoluta dicitur quia
 Deus habet quasi ex seipso rationem sum-
 do volendi ex sua bonitate, nobilitate po-
 tia, &c. Non vero velut ex data occasio-
 quodammodo causa ex parte operam
 turæ, quasi meritis alicujus personæ de-
 tisve provocatus, impulsus, obstrictus.
 modo Deus ex naturali sua ad bonum o-
 turis suis procurandum inclinatione,
 loquendi modo, vult exempli causa
 hoc officium, illud negotium, hanc ag-
 dinem, hunc favorem, istud infortu-
 Quamquam hæc semper ab eo diriguntur
 promovendam animarum nostrarum
 tem, quæ est omnium, quæ desiderare po-
 mus, bonorum maximum. *Ego Dominus
 non est alter, firmans lucem, & creans tenebras
 faciens pacem & creans malum: Ego Dominus
 faciens omnia hæc. Isai 45.* Quibus verbis
 indicat se interdum sponte sua & motu
 prio quædam agere nullâ attenta ratio-
 parte creaturarum rerum, unde desumatur
 modi procedendi modum & occasio-
 Nam hoc verbum *Creo*, prout Philosophi
 Theologi explicant, propriè significat

ducere aliquid ex nihilo. Itaque creare alicui
 malum aut bonum perinde est, ac hoc illud-
 ve ipsi præstare nullo ejus cooperationis in-
 tuitu. Tale bonum contulit Deus Sauli &
 Davidi cum illos elegit Reges populi sui, à
 cujus etiam spe dignitatis uterque longissi-
 mè aberat secundum humanam æstimatio-
 nē. Hic opilio erat pauper de paupere domo
 ille *de minima tribu Israel & cognatio ejus*
novissima inter omnes familias de tribu Ben-
jamin 1 Reg. 9. Iste de familiâ Isai despectis-
 simâ in populo suo, & minimus fratrum suo-
 rum. Cumque Dei jussu inungerentur à Sa-
 muēle in Reges, alter eorum perditas quære-
 bat asinas patris sui, alter pascebat oves, pro-
 inde solus Deus cogitabat illos ad regnum
 evehere: Atque hoc sensu dici potest illud u-
 trique obtigisse solum Dei nutu, qui creavit
 illis hoc bonum ad quod nec hic nec iste
 quidquam de suo contulit. Quod verò ad
 malum attinet, eodem modo dici potest,
 quod ea quæ immaculata Virgo Dei para,
 quæ sanctissimus Domini præcursor & Bap-
 tista, quæ innocentissimus Job pertulerunt
 hujus vitæ mala ac miseras, passi sint nullo
 suo merito; id quod postremus horum verif-
 simè testatur: *Non peccavi, & in amaritudi-*
nibus moratur oculus meus. Job. cap. 17. Verè

F

ita

ita est vir iustissime, novit Deus, quibus bonum
 impium feceris, afflixit te & flagellavit. suam mala
 xit, conscidit te vulnere super vulnere. Num
 passus es absque iniquitate manus tuas suam
 haberes mundas ad Deum preces. ipse potest
 Caelo testis tuus & conscius tuus in quo
 Noli quaerere in terra sive in te, sive in quantum
 creatam, malorum quae pateris causam, praeb
 Deus est; *Manus Domini tetigit te*, ipse
 vit te gloria tua & abstulit coronam de
 tuo ipse creavit ex nihilo dolores quibus
 pressit te, noli aliam quaerere causam, sed
 voluntatem eius, ipse ea quae pateris
 ria suae tuaeque refert incrementum. Sed d
 qui producit lumen de tenebris, & tenebrae. D
 vertit in diem, convertet planctum tuum in
 canticum & secundum multitudinem inconfite
 rum tuorum consolationes eius laetificabit te. Na est
 ni manum tuam. Haec sunt quae spectantur ne
 luntatem Dei antecedentem & independentem
 tem, quae à S. Joanne Damasceno nominatur &
 Voluntas Beneplaciti qua Deus ut ab eis
 Dominus de suis disponit creaturis praeferre
 neplacitum suum sine cooperatione praese
 merito vel demerito earum. Hic proinde
 operis, voluntas est operantis. Ego Dominus
 & non est alter &c. Quae voluntas est
 sit Dei optimi, spectare aliud non potest.

bonum, quidquid tandem accidat, adeo ut
 mala ipsa quæ inde promanant, inter bona
 numeranda sint. Cum enim deus per naturam
 suam & essentiam, ipsa sit bonitas, quomodo
 potest ex se profundere aliud quam bonum?
 Quomodo potest velle suæ creaturæ aliud
 quam bonum? siquidem hæc nullam tum ei
 præbet occasionem malefaciendi.

§. VI.

Voluntas Dei consequens.

Voluntas Dei subsequens & secundaria
 est illa, quam Deus habet non ex se solo
 sed datâ occasione vel causâ ex parte creatu-
 ræ. Dicitur consequens, quia consequitur
 nostram dispositionem, & operibus nostris
 conformatur, quæ si bona sunt, illa nobis bo-
 na est & benefica; si mutamur & illa muta-
 tur nostro loquendi modo; cui applicari pos-
 sunt illa Davidis verba: *Cum sancto sanctus e-
 ri & cum viro innocente innocens eris, &
 cum electo electus eris, & cum perverso per-
 verteris.* Instar speculi hic res geritur: illud re-
 præsentat ea omnia, quæ ex opposito fiunt;
 eodem oculo respicit quo aspicitur, Æthio-
 pem, repræsentat nigrum, Europæum, al-
 bum; si torvum intueris, torvum exprimit, si
 arides, aridet; quos si fonte, oculis, vultu, ma-

nibusque motus efformas, conformatur
 fert. Talis & Deus est, qui Sap. 7. dicitur
culum sine macula perinde ac si dicat
 qualemcumque Deus vultum præ se
 semper sine macula est. Si qua forte videtur
 nobis, non ab ipso, sed à nobis est, non
 vertenda vitio, sed nobis. Sicut in speculo
 est macula, neque defectus repræsentat
 vos & defectus illorum qui illud inspicunt
 sed hæc ejus potius perfectio est. Si res
 aut distortas monstrat, non sunt tales
 nec ab illo procedunt, sed exhibet duntaxat
 dispositionem eorumque motus qui
 habet oppositos. *Sic nos tu visita, sicut
 mus.* dicebat S. Thomas Deo, in hymno
 dam quem deinde Ecclesia usurpavit in
 cio vener. Sacramenti. Quibus verbis
 rogamus ut nos dignetur invisere
 nobis honoratur. Verum etsi id non potest
 veriùs dici potest: *Sic nos tu visita, sicut
 limus.* Sic nos tractas, sicut à nobis tractas
 sic nos muneras, sicut tibi servimus. duntaxat
 obvertis nobis, si avertamur à te; at contra
 faciem, si revertamur ad te. Odium enim
 te nascitur sed ex peccatis nostris. Vnde
 punitio non sunt opera tua: *alienum opus
 peregrinum est opus ejus ab eo.* Ignis cupit
 eum nostrarum celestem illam atque

nalem accendit. Crimina nostra ad vindictam
nostri manum illius armant. Tolle peccatum
& infernus non erit : non avertitur Deus ab
homine nisi quatenus à peccante offensus, a-
deo ut voluntas hæc Dei punitiva peccato-
rum nostrorum jure merito *subsequens* vo-
cetur quæ nisi ex nobis oriretur, in illo non ef-
set, idcirco dependet à nobis, consequitur &
conformatur operibus nostris.

§. VII.

 *Applicatio utriusque voluntatis ad historiam
Jeroboami.*

SECUNDUM hanc utriusque voluntatis in
Deo differentiam facile est respondere ad
difficultatem supra propositam, quo pacto
Jeroboam homo sceleratissimus à Deo no-
minatus fuerit Rex decem tribuum, tametsi
paulò post Deus negaverit suo nutu & con-
silio eum ad regnum fuisse promotum. Nam
verissimum est secundum voluntatem Dei
antecedentem, Jeroboamum à regiâ digni-
tate fuisse exclusum, nec ad eam umquam
aspirare potuisse. Verùm cum peccata populi in-
dies cumularentur, & ad coelum usque excre-
scerent, ut inde castigarentur, Deus videns
Jeroboamum regno inhiantem, hominem

impium,ferocem, crudelem, aptum iræ
 flagellum & miniſtrum juſtitia, voluit
 ſubſequentē qua decrevit peccata punire
 raclitarum,permittit ut eligeretur in regē
 quo tamquam carnifice uteretur ad rebellē
 populū caſtigandum.Hujusmodi ſumē
 ges quos provocatus ad indignationem
 nonnunquā populis præſicit,non ut inducat
 in malum quod eis velit, ſed è converſo
 retrahat à malo, & reducat ad bonum,
 peccatorum maculis & ſordibus purgat
 atque emundatos,participes faciat regni
 leſtis,in quod nihil admittitur coinquē
 Sic igitur regium nomen & dignitatem
 improbis odium Dei in ipſos, non amor
 & amor:autoritatem illis confert & potē
 tiam voluntate conſequentē, qua ſer
 amicorum conſtituit commiſſa punire
 ſta,aut merita augere ex tolerantia in
 rum,nec ſine hac Dei intentione coronat
 bene meriti,nifi ut hic etiam aliquod dret
 virtutis ſuæ præmium. Hoc modo pro
 hujus mundi fortuna,honores & tituli
 nunquam præter Dei ordinem primò con
 tutum obveniunt, quamvis ſerviant
 Contra verò res adverſæ & calamitates
 quam non ſunt conformes Dei deſiderio
 quod habet ſalutis noſtræ,quamvis immo

interdum voluntate consequente, quæ creaturarum sequitur dispositionem. Hæc est causa cur probi, si prosperis affluent, suspecta habeant, nec ea recipiant nisi cum tremore & metu, cum tamen afflictiones libenter excipiant tamquam salutis suæ certissima media. Jeroboam si Deum consulisset illo tempore quo de transferendo in ipsum sceptro agebatur, induci ad acceptandum non potuisset etiam suadentibus Prophetis omnibus, sed quia unum illorum adulantem audire maluit suæque ambitioni obsequi, cæco abreptus impetu illam ingressus est viam, quæ quidem conformis erat divino decreto tumendi vindictam de populo suo, non verò illi quod habuisset de salute Jeroboami, si hic ipse non obstitisset. Hac ratione interdum fit, ut exteriori rerum specie decepti quidam nihil minus cogitantes unam pro alia Dei viam arripiant, in qua se ipsos perditum eant, interim tamen alijs ad salutem præbeant occasionem.